

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **Ing. L. N.**, zastoupený JUDr. Michalem Vítkem, Ph.D., advokátem se sídlem Rooseveltova 40, Opava, proti žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**, se sídlem 28. října 2771/117, Ostrava, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 10. 2024, č. j. 22 A 52/2024-27,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

Odůvodnění:

[1] Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného usnesení Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), kterým byla odmítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 7. 2024, č. j. MSK 165544/2023.

[2] Uvedeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání stěžovatele a potvrdil rozhodnutí Magistrátu města Frýdku-Místku, odboru územního rozvoje a stavebního řádu (dále jen „správní orgán I. stupně“), ze dne 30. 10. 2023, č. j. MMFM 149522/2023, jímž byl schválen stavební záměr s názvem „*Přístavba a stavební úpravy místecké fary*“ na pozemcích parc. č. 63/1, 62/1, 5219/10 a 61/66 v k. ú. Místek.

[3] Rozhodnutí žalovaného napadl stěžovatel žalobou, kterou krajský soud podle § 46 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“), pro opožděnost odmítl.

[4] **Krajský soud** konstatoval, že napadené rozhodnutí žalovaného bylo stěžovateli doručeno

dne 27. 7. 2024. Vzhledem ke znění § 306 odst. 1 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nový stavební zákon“), podle něhož žalobu proti rozhodnutí stavebního úřadu, s výjimkou rozhodnutí o přestupku, lze podat do 1 měsíce poté, kdy bylo rozhodnutí žalobci oznámeno, krajský soud uzavřel, že posledním dnem lhůty pro podání žaloby proti napadenému rozhodnutí byl den 27. 8. 2024. Žaloba doručená soudu dne 23. 9. 2024 tak byla podána opožděně.

[5] Proti usnesení krajského soudu brojil stěžovatel **kasační stížností** a navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení z důvodu nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu [§ 103 odst. 1 písm. a) a e) s. ř. s.].

[6] Stěžovatel především namítá, že napadené rozhodnutí a rozhodnutí správního orgánu I. stupně byla vydána v řízeních vedených v režimu zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), za jehož platnosti a účinnosti činila lhůta k podání žaloby dva měsíce, nikoliv jeden měsíc. Nový stavební zákon nabyl platnosti a účinnosti dne 1. 1. 2024, pro některé druhy staveb až od 1. 7. 2024 a řízení zahájená podle dosavadních předpisů je nutné v jejich režimu také dokončit. Žaloba byla podána v režimu § 65 s. ř. s. a vztahuje se na ni tak dle stěžovatele lhůta podle § 72 odst. 1 s. ř. s., tedy dvouměsíční.

[7] Stěžovatel dále připomíná, že § 331 nového stavebního zákona výslovně neupravuje případ napadení správních rozhodnutí vydaných dle původního stavebního zákona za účinnosti nového stavebního zákona, a dále uvedené ustanovení ani explicitně nevylučuje možnost postupu podle § 65 s. ř. s., resp. aplikaci obecné lhůty k podání žaloby.

[8] Pokud je účastník řízení v důsledku formulace přechodných a závěrečných ustanovení vystaven přesvědčení, že se na „jeho“ řízení nevztahují podmínky nového stavebního zákona, nemůže pak ze znění zákona dovozovat opak, zvláště z nejasně formulovaného § 331, resp. § 306 nového stavebního zákona. Stěžovatel chápe záměr zákonodárce omezit časovou přístupnost soudního přezkumu správních rozhodnutí na úseku stavebního řízení, nicméně při uvedené legislativní změně nemůže dojít k zásahu do práv účastníka způsobem, který správní soud dovozuje v tomto případě.

[9] Podstatné pro posuzovanou věc je rovněž to, že stěžovatel udělil plnou moc právnímu zástupci k podání žaloby až dne 19. 9. 2024, přičemž minimálně v daném termínu, do kterého nebyl právně zastoupen, byl v dobré víře v možnost podání žalobního návrhu ve lhůtě dvou měsíců. Stěžovatel je nicméně navzdory názoru krajského soudu přesvědčen, že lhůta pro podání návrhu trvala až do 28. 9. 2024.

[10] Závěrem stěžovatel uvádí, že v napadeném usnesení spatřuje účelový a nepřiměřeně tvrdý zásah do svých procesních práv, a to zcela v rozporu s principem právní jistoty, ale také s logikou a zamýšleným obsahem zákona. Každý zásah do procesních práv účastníka musí být proporcionální vůči zájmu, ze kterého je činěn. V mezních či nejasných případech

pokračování

nemůže být právní úprava automaticky vykládána k neprospěchu účastníka, a to fakticky retroaktivním způsobem, kdy účastník byl po celou dobu ve zcela legitimním očekávání postupu dle doposud platných právních předpisů, ke kterým přispěla i logika a formulace přechodných ustanovení nového stavebního zákona.

[11] Žalovaný se ve **vyjádření** ke kasační stížnosti zcela ztotožňuje s posouzením věci krajským soudem, které považuje za správné a zákonné; kasační stížnost navrhuje zamítnout.

[12] Co se týče námitky stěžovatele týkající se aplikovatelnosti dvouměsíční lhůty podle § 72 odst. 1 s. ř. s., žalovaný poukazuje na to, že nový stavební zákon v § 306 stanoví lhůtu v délce 1 měsíce ode dne oznámení rozhodnutí a dle dikce tohoto ustanovení je nutno tuto „jinou lhůtu“ aplikovat rovněž na žaloby proti rozhodnutím vydaným podle stavebního zákona. Žalovaný se tedy neztotožňuje se závěrem stěžovatele, že by se vztahovala na žalobu dvouměsíční lhůta podle § 72 odst. 1 s. ř. s., když uvedené ustanovení nebylo s přijetím nového stavebního zákona nijak měněno a je ke dni podání kasační stížnosti platné a účinné. Ze samotné kasační stížnosti a rovněž z přiloženého spisu žalovaného pak vyplývá, že žaloba byla podána až po uplynutí zákonné jednoměsíční lhůty, tedy opožděně.

[13] **Nejvyšší správní soud** přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku krajského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek krajského soudu vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupený advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[14] K podané kasační stížnosti je úvodem třeba uvést, že stěžovatel napadá usnesení o odmítnutí návrhu. V takovém případě se nelze domáhat přezkumu ve věci samé; předmětem přezkumu může být pouze otázka, zda krajský soud postupoval správně, když návrh stěžovatele odmítl (srov. rozsudek NSS ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004-98, č. 625/2005 Sb. NSS).

[15] Nejvyšší správní soud uvádí, že lhůta pro podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu je obecně upravena v § 72 odst. 1 s. ř. s., podle něhož žalobu lze podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou.

[16] Takovým zvláštním zákonem je také nový stavební zákon. Ustanovení § 306 odst. 1 tohoto zákona, které nabylo účinnosti dne 1. 7. 2024, zkracuje lhůtu pro podání žaloby proti rozhodnutí stavebního úřadu na jeden měsíc ode dne oznámení rozhodnutí žalobci (odst. 1). Rozšířit žalobu na dosud nenapadené výroky nebo ji rozšířit o další žalobní body může žalobce jen ve lhůtě 2 měsíců poté, kdy mu bylo rozhodnutí oznámeno (odst. 2). Podle § 330 se řízení a postupy zahájené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona dokončí

podle dosavadních právních předpisů. Dle § 331 soudní řízení zahájena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů.

[17] Judikatura se již otázkou „zkrácení“ žalobních lhůt v souvislosti se změnou stavebních právních předpisů (zrušení stavebního zákona a jeho nahrazení novým stavebním zákonem) ve vztahu k rozhodnutím vydaným a doručeným po účinnosti nové úpravy opakovaně zabývala. Od jejích závěrů není důvod se v projednávané věci odchýlit. V situaci, kdy bylo správní rozhodnutí účastníkovi řízení vydáno i doručeno za účinnosti nové právní úpravy, dospěl NSS k jednoznačnému závěru, že se plně uplatní § 306 odst. 1 stavebního zákona (rozsudek NSS ze dne 9. 4. 2025, č. j. 1 As 10/2025-34, body 10 až 15). Ostatně již dříve kasační soud uzavřel, že „zkrácená“ žalobní lhůta se uplatní i v případě, bylo-li správní rozhodnutí za účinnosti nové právní úpravy alespoň doručeno (rozsudek ze dne 22. 1. 2025, č. j. 10 As 241/2024-42, bod 12). V obou situacích shledal žalobu podanou v „obecné“ dvouměsíční žalobní lhůtě (§ 72 odst. 1 s. ř. s.) jako opožděnou.

[18] V nyní posuzované věci není sporu o tom, že žalovaný vydal napadené rozhodnutí ve středu dne 24. 7. 2024, tedy již za účinnosti nového stavebního zákona. Za účinnosti nového stavebního zákona bylo stěžovateli i doručeno, přestože není úplně jasné přesné datum. Ve správním spisu je sice založena doložka právní moci, podle níž nabylo napadené rozhodnutí právní moci v pátek dne 26. 7. 2024, stěžovatel i krajský soud však zřejmě chybně uvádějí jako datum doručení sobotu dne 27. 7. 2024. I pokud by Nejvyšší správní soud ignoroval skutečnost, že doručení rozhodnutí časově předchází nabytí právní moci a počítal lhůtu k podání žaloby od pozdějšího data, bylo by posledním dnem lhůty pro podání žaloby pondělí 26. 8. 2024. Krajský soud žalobu, která mu byla doručena až v září 2024 (dne 23. 9. 2024), správně odmítl jako opožděnou dle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

[19] Na tomto závěru nemůže nic změnit polemika stěžovatele týkající se aplikace starého stavebního zákona i na nově zahájená řízení před soudem s odůvodněním, že se jednalo

o stavební řízení zahájené za účinnosti starého stavebního zákona. Nový stavební zákon v přechodných ustanoveních § 330 a § 331 stanoví, jak budou správní orgány a soudy postupovat při střetu původní a nové právní úpravy. Zatímco § 330 odst. 1 nového stavebního zákona upravuje aplikaci nové právní úpravy na správní řízení a jiné postupy správních orgánů zahájené před účinností této nové právní úpravy, § 331 téhož zákona dopadá výlučně na řízení soudní. Každé z uvedených ustanovení tedy má zcela jinou věcnou působnost a dopadá na jiná řízení. V případě stěžovatele sice bylo ve správním řízení po celou dobu postupováno podle starého stavebního zákona (srov. § 330 nového stavebního zákona), avšak soudní řízení bylo zahájeno až za účinnosti nové právní úpravy, a zároveň i lhůta pro podání žaloby začala běžet za účinnosti a podle nové právní úpravy. Nejednalo se tak o zpětné zkrácení lhůty, ani o pravou retroaktivitu (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2025, č. j. 1 As 25/2025-30, či ze dne 13. 5. 2025, č. j. 5 As 289/2024-44). Z ustálené judikatury dále vyplývá, že „*právní ochrana poskytovaná správními soudy je ochranou originální a není pokračováním správního řízení*“ (usnesení rozšířeného senátu ze dne 26. 8. 2008, č. j. 7 Afs 54/2007–62). Podáním žaloby se zahajuje nové řízení, a to před krajským soudem. Proto se ve vztahu k žalobní lhůtě neaplikuje ani § 330 odst. 1 stavebního zákona. Soudní řízení totiž není další fází řízení

pokračování

správního, resp. není pokračováním řízení správního, a tedy nemůže být vnímáno jako další úkon ve správním řízení. Na situaci pak nedopadá ani § 331 téhož zákona, neboť stěžovatel nezačal soudní řízení před nabytím účinnosti stavebního zákona.

[20] V uvedeném postupu přitom nelze spatřovat porušení zásady právní jistoty, resp. narušení legitimního očekávání účastníků řízení, jak namítá stěžovatel. Ostatně Ústavní soud v nedávném usnesení ze dne 30. 4. 2025, sp. zn. II. ÚS 901/25, konstatoval, že za situace, kdy bylo stěžovatelům rozhodnutí žalovaného oznámeno až po nabytí účinnosti § 306 nového stavebního zákona, započala plynout po účinnosti nové právní úpravy i lhůta k podání žaloby. V takovém případě dle Ústavního soudu platí, že „*zde tedy zákon do již běžící lhůty nezasahuje, a nebyly tak žádné pochybnosti, zda se zde již uplatní nová právní úprava, respektive jaké se má uplatnit intertemporální řešení.*“

[21] Nejvyšší správní soud pro úplnost připomíná i závěry nálezu Ústavního soudu ze dne 26. 3. 2025, sp. zn. I. ÚS 3241/24, kterým Ústavní soud zrušil rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 11. 2024, č. j. 3 As 183/2024-26, na který odkázal ve vyjádření žalovaný. V uvedené věci se jednalo o jinou skutkovou situaci. Rozhodnutí žalovaného bylo totiž tehdejší stěžovatelce doručeno ještě v době, kdy nebyla účinná zvláštní úprava obsažená v § 306 nového stavebního zákona (tj. před 1. 7. 2024), a proto se aplikovala obecná úprava lhůty k podání žaloby ve smyslu § 72 odst. 1 s. ř. s., přičemž žaloba byla podána až po nabytí účinnosti zvláštní úpravy žalobních lhůt dle nového stavebního zákona (tj. po 1. 7. 2024). V takové situaci Ústavní soud shledal, že použití nové právní úpravy je porušením práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod. V nynější věci však nebylo „*nepravě retroaktivně zkráceno dříve vzniklé právo stěžovatelky podat žalobu ve lhůtě dvou měsíců, tedy za dříve stanovených podmínek*“ (srov. citovaný náleze sp. zn. I. ÚS 3241/24). V nyní projednávaném případě totiž bylo stěžovateli rozhodnutí žalovaného doručeno již za účinnosti nového stavebního zákona. V okamžiku doručení tohoto rozhodnutí tak stěžovateli podle účinné právní úpravy (§ 306 odst. 1) vzniklo právo podat žalobu ve lhůtě jednoho měsíce. Nadto, Ústavní soud v odkazované věci nepřistoupil ke zrušení § 306 nového stavebního zákona z roku 2021 a uvedl, že soudní řízení zahájená za účinnosti nové právní úpravy se budou touto novou úpravou řídit. Tento závěr ostatně pak znovu potvrdil ve výše uvedeném usnesení sp. zn. II. ÚS 901/25.

[22] Nejvyšší správní soud závěrem připouští, že proces rekodifikace stavebního práva byl komplikovaný, avšak podstatné je, že nový stavební zákon byl ve Sbírce zákonů publikován již dne 29. 7. 2021, včetně zvláštního pravidla o zkrácení lhůty k podání správní žaloby v § 306

a přechodného ustanovení v § 331. Účinnost této části byla následně odložena až na 1. 7. 2024 zákonem č. 152/2023 Sb. (část I, bod 419), který nabyl účinnosti 1. 7. 2023. Stěžovatel (respektive zástupce) měl tak dostatek času seznámit se s obsahem nové právní úpravy (včetně změny žalobní lhůty) a s jejím datem účinnosti. I kdyby však stěžovatel v řízení před krajským soudem zastoupen nebyl, byl povinen dodržovat zákonné lhůty. V souladu se zásadou *vigilantibus iura scripta sunt* totiž platí, že každý je povinen hledět si svých práv, tedy i domáhat se soudní ochrany v zákonné lhůtě (shodně viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 3. 2025, č. j. 3 As 250/2024-21).

V opačném případě mu jde jeho nevědomost ohledně aktuálně účinné úpravy k tíži (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2025, č. j. 3 As 254/2024–26).

[23] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud uzavírá, že krajský soud nepochybil, když žalobu stěžovatele napadeným usnesením odmítl, neboť ji za daných okolností věcně projednat nemohl. Jeho postup odpovídá právní úpravě a k přehodnocení jeho závěrů neshledal Nejvyšší správní soud důvod ani s ohledem na stěžovatelem v kasační stížnosti předešlé okolnosti.

[24] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl úspěšný, a nemá tedy právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému by dle pravidla úspěchu ve věci náhrada nákladů řízení náležela; žádné náklady nad rámec běžné správní činnosti však nevynaložil. Proto mu soud náhradu nákladů v řízení o kasační stížnosti nepřiznal.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 29. srpna 2025

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu